

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tribunal Poenitentiae Sev Libri Dvo Prior De Poenitente Ut Reo Posterior De Confessario Ut Judice

Stoz, Matthäus

Anno M.DC.LXXXIX.

Quaestio I. De qualitatibus Confessarijs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37144

2
QUÆSTIO I.
De Qualitatibus Con-
fessarij.

2. **P**ræcipua, quæ ad Confessarium, ut suo officio ritè fungi possit, spectant Qualitates, sunt Probitas, Scientia, & Prudentia.

ARTICULUS I.

De Probitate Confessarij.

3. De fide est, ad validam Sacramentum Pœnitentiæ, tum etiam reliquorum administrationem neque fidem, neque probitatem in ministro requiri. Ita definitum est in Concil. Tridentino *Sess. 7. can. 4. de bapt. & can. 12. de Sacram. in genere.* Nihilominus tamen quia Sacerdos in hac administratione specialiter subit personam Christi, ita ut actiones Ministri censeantur moraliter esse eadem cum actionibus Christi, idcirco omnino convenit, ut quemadmodum actiones Christi sunt sanctissimæ, ita etiam actiones Ministri seu Vicarij Christi sint sanctæ, id est, ut Minister eas pro Christo exercens sit in statu gratiæ, & perfectæ consummatæque virtutis; ne dum alias animas Christo lucrari conatur, ipse suæ detrimentum patiat. Quid hoc ipsi proderit? Certè licet universum status sacerdotalis magnam vitæ innocentiam exigat, tamen Confessarij munus præcipuam postulat morum probitatem, ne vel indignè Sacramentum administret; vel semet, ut dixi, in discrimen conjiciat tot, tam gravibus, tam contagiosis flagitijs audiendis;

vel pœnitentes ipsi sua peccata committere diffidant illi, quem noverint vel iisdem flagitijs implicatum, vel in ebrietate quidvis effutire, vel, quod omnium gravissimum est, ad turpitudinem etiam incitare solitum. Studeant ergo præ cæteris Christianæ perfectioni, & innoxie tractabunt Sacramentum, quod alioqui sæpe solet esse periculosum parùm probis & perfectis.

4. Sed quid? licetne à Ministro peccatore Sacramentum petere? suppono autem ex materia de charitate I. non esse licitum, ab altero perere actionem intrinsicè malam, hoc est, talem, quæ ab illo sine peccato fieri non potest: hoc enim est alterum ad peccatum inducere. Econtra verò II. esse licitum, actionem, quæ ab altero bene vel malè fieri potest, ab eodem petere ob magnam meam utilitatem, vel necessitatem; non enim tunc induco alterum ad peccatum, sed ab eo peto rem licitam, & simul permitto, ut ille eam faciat illicitè. Ratio hujus est, quia meum Jus non debet ob alterius malitiam impediri. Sic possum à fure meum librum repetere, etsi nôrim, eum etiam cum juramento negaturum, se habere &c.

5. His principijs bene attentis & pensatis illicitum est I. petere à malo Ministro Sacramentum, cujus administratio non possit hîc & nunc ab eo fieri sine peccato. Ratio patet *ex præced. num. 4.*

6. Illicitum II. extra casum magnæ utilitatis aut necessitatis petere à malo Ministro Pœnitentiæ, aut cujuscunque alterius Sacramenti administrationem, quam bene potest, sed prævidetur malè facturum. Est communis. Et ratio est, quia

quia sine causa non licet, ne quidem indirectè, dare proximo occasionem peccandi.

7. Licitum verò est III. in casu extremæ, imò etiam gravis necessitatis, aut magnæ utilitatis petere Sacramentum à malo Ministro; quia pono, illum in tali casu posse, si velit, licitè Sacramentum administrare; quòd ergo illicitè administret, illius malitià accidit, ob quam ego non debeo magna mea utilitate privari; multò minùs æternùm peire, si eo Sacramento extremè egeam.

8. Hinc ergo si duo sint Confessarij, & mihi constet, unum eorum in peccato administraturum Sacramentum Pœnitentiæ, teneor adire alterum, etsi sit meus Confessarius ordinarius, aut etiam Parochus. Non enim tanti momenti est mutare Confessarium, ut non teneat propterea illi, etiam indirectè, non dare occasionem peccandi. Secus esset, si nullus alius adesset Confessarius, & ego versarer in periculo vitæ: tunc enim omnino possem, imò etiam tenerer ab illo petere Sacramentum.

9. Ad hoc ut liceat à malo Ministro Sacramentum petere, parùm refert, quòd jam antè ad eam ministracionem paratus sit, si quidem cum eadem mea commoditate non possim habere Ministrum, licitè mihi ministraturum Sacramentum: si enim possim habere talem, teneor eo uti, sive dein ipse ex officio teneatur conferre Sacramentum, sive non. Et ita id suadet tum charitas erga proximum, quæ unumquemque obligat, ut suo proximo non der sine causa occasionem peccandi; tum etiam reverentia Sacramento debita: si enim cum æquali mea utilitate possum facere,

ut Sacramentum dignè tractetur, ratio naturalis videtur dictare, id esse faciendum. Suar. p. 3. T. 4. D. 28. f. 2. n. 2.

10. Est hîc valde bene notandum, non esse curiosè, nec studiosè aut scrupulosè inquirendum in actiones, & vitam Confessarij, & examinandum, an sit bene dispositus, vel non: hoc enim sine gravi ipsius injuria fieri non potest. Et licet rectà videam, eum à patrato scelere proferare ad Sacramentum ministrandum, bene tamen de eo præsumere possum, & cogitare, illum, cum primùm ab eo petitur Sacramentum, conteri, & bene esse dispositum.

ARTICULUS II.

De Scientia Confessarij.

11. Si Medicus vel Advocatus imperitus graviter peccat, morbi vel causæ alijus temporalis curam suscipiendo, atque ita hominem in periculum vitæ aut facultatum conjiciendo; tantò gravius crimen erit, animarum curam sine competenti Scientia suscipere, quantò major est æternæ salutis, quàm vitæ & facultatum jactura. Quapropter omnes uno consensu docent, eum mortaliter delinquere, qui confessionibus audiendis se exponit, nondum debitâ scientiâ instructus. Videndum igitur, quanta doctrina requiratur, ad munus hoc tutâ conscientiâ obeundum.

12. Quoniam autem Confessarius in hoc Sacramento triplex officium gerit, Judicis, Medici, & Doctoris, & quæ Judex dijudicare debet conscientiam pœnitentis, in quo statu hætenus fuerit, in quo nunc sit: quæ Medicus præscribere

foz

1. 1. mal
 2. 2. ncia
 3. 3. m
 4. 4. a

spiritualia medicamenta, curandis vitijs & tentationibus idonea: quâ Doctor instruere pœnitentem in rebus scitu necessarijs, sive ad fidem, sive ad mores pertineant; sequitur perfectum Confessarium triplici doctrinâ instructum esse debere; Theologico-practicâ ad peccatorum discretionem; Jure Canonico ad censuras & reservationes dignoscendas; & demum rerum spiritualium notitiâ pro remedijs vitijs ac tentationum præscribendis.

13. In particulari, ut Judex scire debet I. quæ sit materia & forma hujus Judicij: de priori in præcedentibus abunde actum: de posteriori, nempe de forma, dicitur infra n. 79. & seqq. II. an non sit à licito hujus Judicij exercitio impeditus aliqua censura vel irregularitate. III. In quæ peccata & personas se extendat illius Jurisdictio: ex quo capite requiritur scientia casuum reservatorum superiori Judici: perinde sicut Judici in foro externo constare debet, quæ causa spectent ad ejus tribunal. IV. quæ & quàm congruæ pœnitentiæ vindicativæ sint imponendæ. V. An pœnitens sit rectè dispositus ad sententiam absolutionis validè & licitè recipiendam, ne detur Sanctum canibus. VI. an & quas pœnitens habeat obligationes, de quibus implendus sit commonefaciendus. VII. casus faciliores & crebriores; de abstrusioribus verò ut possit dubitare, & animadversa difficultate judicium suspendere, donec libros vel doctiores consulat: quod quidem tunc faciendum est, si valor Sacramenti aut fructus inde pendeat, v. g. si dubitet, an sit casus reservatus; an in jungenda restitutio; an occasio deserenda &c.

quo eventu vel differre debet absolutionem, donec dubium resolvatur, pœnitente redire jussio: interim aliam precationem super eum dicendo loco absolutionis, ne noletur dilatio; vel pœnitens ita disponendus, ut spondeat præstare, quod re discussa præstandum intellexerit. In alijs verò dubijs an hoc vel illud mortale sit, non tenetur alios consulere, nec absolutionem differre: quia non est opus de singulis peccatis judicium ferre: modò in fine confessionis de toto statu pœnitentis judicium ferat, sicutne magnus peccator, an mediocris, an levis. Ita Suar. num. 2. & 3. Tann. T. 4. D. 6. q. 9. num. 98. Reginald. l. 1. num. 147. neque enim credibile est, Christum tam exactum, & moraliter impossibile judicium requisivisse: quomodo enim Confessarius statim ex tempore judicabit de quolibet actu, num sit mortalis vel venialis? de quo Doctores toties & tam graviter altercantur, quòdque à tam multis circumstantiis pender.

14. Ut Medicus tenetur scire spirituales animæ morbos, eorumque causas & fontes exactè nôsse; alioqui nec medicamenta congrua præscribere poterit. Denique ut Doctor debet callere modum, quo pœnitens sit instruendus, si quidem egeat: si enim hic sit doctus, & aliunde jam bene instructus, poterit Confessarius hoc labore superfedere.

15. Non est autem simpliciter necessarium, ut Confessarius hæc omnia per seipsum sciat: sicut enim in alijs officijs Magistratum tam civilium, quàm Ecclesiasticorum sufficit, adjunctos habere consiliarios, quorum doctrinâ juventur; ita Confessarius defectum suæ scientiæ alieno

alieno consilio poterit supplere, dummodo ad manum habeat libros aut viros doctos, quos consulat. Quia verò nemo alium consulit, nisi dubitet, & nemo dubitat, nisi aliqua ratio difficultatis appareat; tantùm saltem doctrinæ habeat oportet, ut difficultatem cernere, & orto dubio ad alios consulendos impelli queat: quod fit, si saltem aliquid audierit, vel legerit, etsi distinctè non recordetur, quid dicendum.

16. Ceterùm iis, qui operam audientis confessionibus dabunt, solatio potest esse illud, quod Elamas in Meth. 1. p. c. 7. §. 4. tradit, cum ad hoc munus latè doctum esse, qui integram summam casuum saltem unius Doctoris Catholici vel in scholis audierit, vel accuratè & diligenter legerit, vel subinde reperiverit: quia in talibus summis, quantum fieri potest, omnes materiæ casuicæ tractari solent. Nec adeo requiritur summa scientia; nam scholastici nimis subtiliter omnia rimantur, ubique dubitant, & objectiones movent, nec acquiescunt nisi in evidentibus, cujusmodi in re morali vix haberi possunt: unde fiunt perplexi & hæsitabundi, & se aliosque implicant. Unde fit, ut mediocriter docti, sed libera mente & sereno iudicio præditi, plerumque hoc munus meliùs & fructuosius obeant, quam doctissimi quique: non enim oportet in hoc iudicio nimis subtiliter excutere, sed crasso modo, ut ait Victoria in *summa* n. 120. Inspiciatur praxis Ecclesiæ, quales exponantur Confessarii; certè non omnes doctissimi. Num ideo damnabimus omnes Prælatos Ecclesiæ, quòd tales Confessarios constituant. Intueamur etiam bonitatem & clementiam Christi, quia non vo-

luit instituire carnificinam animarum, ut ait Trident. *Sess.* 14. c. 5. & cum præsciret, quotidianam fore hujus Sacramenti necessitatem & usum, paucos verò eximie doctos reperitum iri, utique tam exactam doctrinam non exegit: si qui errores committantur, per invincibilem ignorantiam bona fides excusabit.

17. Si quis de seipso dubitet, an sufficienter sit doctus pro audiendis confessionibus, acquiescat iudicio Episcopi, vel alterius Superioris; in dubio enim standum esse iudicio Superioris, communi ter docent: quod tamen cum grano salis accipiendum est; si Superior sit doctus & prudens, ut advertit Tann. *D. 6. q. 9. d. 5. n. 96.* indocti enim & imprudentis Superioris arbitrio non tutò fiditur, cum non sit eorum officium de doctrina iudicium ferre, quatenus præcisè Superiores sunt, sed quatenus viri docti, prudentes & boni. Experimento enim constat, Superiores quosdam in deputandis Confessariis graviter errare, dum homines profus ineptos exponunt. Sed si necessitas exigat, præstat, qualemcunque, quàm nullum, pastorem populo præficere. In tanta tamen Religiosorum copia omne periculum, quod ab indoctis pastoribus oriri potest, videtur facilè caveri posse. Pro articulo verò mortis quilibet satis doctus est, modò essentialia Sacramentorum, quæ in illo articulo ministrari solent, ac debent, nôtit.

ARTICULUS III.

De Prudentia Confessarii.

18. Doctrinæ accedere debet Prudentia, ne quis doctrinâ abutatur, ut sæpe con-

foz

nal
 tentia
 m
 1-4

contingit: siquidem scientia tradit tantum generalia præcepta, variè variis applicanda, pro diversitate circumstantiarum, quas Prudentia considerat: quod enim absolute per se bonum est, mutatis circumstantiis redditur malum, vel econtra. Si verò in ulla re Prudentiâ opus est, tunc maxime opus est, cum confessiones audiendæ sunt: est enim, ut S. Gregorius in pastorali ait, ars artium regimen animarum. Consistit autem Prudentia, quoad præsentem materiam, in sequentibus ferè punctis.

19. I. Ut interroget de peccatis, non de fabulis aut aliis mundanis: qui enim ad peccata Sacerdoti aperienda & expianda venit, non est superius, quæ ad ea non pertinent, aut in alterius infamiam culpabili detractioe cedunt, interrogandus. Navar. in Cap. 1. de pœnit. dist. 6. §. Diligens. n. 2. Henriq. l. 6. c. 17. n. 6. ubi notandi sunt illi, qui cum filiis confessionum, quolibet octiduo vel sæpius suam expiantibus conscientiam, longissimum consumunt tempus; non enim id videtur fieri posse, quin multa misceantur, quæ ad sacrum Pœnitentiæ Tribunal non pertinent: extra illud hæc tractentur, & sæpe non dabitur causa variorum de ejusmodi confessionibus sermonum.

20. II. Ut non interroget, nisi de consuetis peccatis, & quæ communiter sunt nota: quærere enim de inconsuetis, & enormibus, nisi generatim, & à longinquo, & per circumlocutionem, nocet confitenti: quia sæpe discit mala, quæ nescit. Navar. n. 3. Et ideo ad ea non descendat, quibus vel talis ætas vel status non solet esse obnoxius; vel quorum ipsimet pœnitentes aliquod indicium non

præbuerunt, v. g. si dixerint, se turpibus cogitationibus fuisse delectatos, jure quæri potest, an non etiam turpia miscuerint colloquia; & si miscuerint, an non etiam talia fecerint, aut facere concupiverint: quidam enim verecundi sponte ista non produnt, officio suo se satisfacere rati, si occasionem interrogandi præbeant. Sic etiam viri honorati non sunt examinandi de furtis, adulteriis, homicidiis &c.

21. III. Ut non sit nimius aut curiosus, sed quàm cautissimus, & circumspèctissimus, præsertim cum de peccatis carnalibus est sermo: cum enim universim nihil faciendum sit cum scandalo, cap. Nihil. de præscript. & cap. 2. de operis novitunt. id vel maxime cavendum est eo loco, & tempore, quo spirituale anime negotium tractatur. Certè Confessarius, cum sit DEI adjutor, potius id agere debet, ut tollat peccata, quàm ut augeat; & cum sit etiam Pater spiritualis, ut filios suos transferat in adoptionem filiorum DEI, non ut incautè fiant filii perditionis. Itaque non descendet nimis ad particulares circumstantias peccatorum carnalium: sufficit habere perspectam speciem peccati, & circumstantias, quæ cadunt sub specialem prohibitionem, & verbis, quàm potest fieri, honestissimis & modestissimis: qui enim alium interrogandi modum tenent, non tam Confessarii sunt, quàm, ut Angelus vocat, contaminatores confessionis, & sæpissimè peccant mortaliter oblectando se de ejusmodi interrogatis. Hinc Confessarius, si sæmina confiteatur se extra vas debitum fuisse cognitam, prudenter faciet, si nec ipse ulterius (modò sciat, non fuisse concubitum præposuerum; hic enim ad Sodomiam

miam, cum spectet, utique cognoscendus, ut peccatum ipsum rectè intelligatur) quidquam interroget de modo procurandæ illius pollutionis, nec permittat pœnitenti ejus modos nimis enucleatè explicare: dicere potius, ut secum cogitet verosimilom numerum, quoties procurata sit pollutio, omiſſis minutioribus circumſtantiis, & uno verbo explicet, toties pollutionem commiſi: & sic in peccato mollitiæ, & aliis ſimilibus faciendum eſt. Neque verò quis dicat, pœnitentem putaturum, ſe non ſatiſfeciffe, & ideo mœſtum, omni conſolatione vacuum è conſeſſionali reſtiturum: ſi enim Conſeſſarius docuerit ipſum, ſufficere, quòd peccatorum ſpecies exprimat, neque necesse eſſe, omnes modos peccandi obſcœnos aperire, ponet ſuam ignorantiam, unde naſcebatur deſolatio ſive triſtitia, eique ſuccèdet conſolatio dulciſſima. Videri de hac re poſſunt Fagund. 3. *precept. Eccleſ. l. 4. c. 2. n. 8.* Coninch. *D. 7. d. 7. n. 56.* Tanner. *D. 6. q. 7. n. 63, & 93.* Laym. *l. 5. tr. 6. c. 13. n. 8.*

22. IV. Cùm verò, aliquod grave aut turpe peccatum ab ipſo (nempe pœnitente) audierit, nulla ſigna admirationis, abominationis, aut pavoris oſtendat, veluti ſpuendo, vel ſe cruce ſignando, vel ſe ipſum commòvendo, quin potius, ac ſi nihil audiret, uſque ad finem conſeſſionis diſſimulet, & tunc, cùm jam velit pœnitentiam imponere, peccatorum gravitatem, & deformitatem exponat.

23. V. Ut non ſit præceptum in judicio ferendo: nec ſtatim pœnitentibus reſtitutiones, vel alias obligationes imponat: neque temerè ab iis liberos pronuntiet, donec rem bene perpenderit, ſumpto

R. P. Stoꝝ Trib. Pœnit. Lib. II.

etiam ſpatio deliberandi, ſi clarè verum non perſpiciat.

24. VI. Ut ſit cautus in fide adhibenda pœnitenti: quamvis enim, ut tritum habet axioma, ut plurimum illi credendum ſit, tam pro ſe, quàm contra ſe loquenti, cùm rei ſimul, & Teſtis perſonam ſuſtineat; tamen ſi argumentis moraliter certis deprehendatur mendacium, non debet ei Conſeſſarius credere. Bonac. *de pœnit. D. 5. ſ. 2. p. 2. §. 1. n. 8.* Suar. *T. 4. D. 32. ſ. 3. n. 9.* Hæc & plura alia Prudentia docebit Conſeſſarium, qui ea facilè deprehendet partim ex dictis, partim ex dicendis adhuc.

ARTICULUS IV.

De quibusdam aliis Confessarii virtutibus.

25. Tres adhuc præcipuæ Virtutes ſunt, quibus oportet Conſeſſarium inſtructum eſſe, & conſpicuum, ut officium ſuum cum fructu, imò & cum ædificatione obeat. I. eſt Manſuetudo: cùm enim, ut Granad. apud ſolertiſſimum P. Georg. Gobat in *Alphab. Confess. n. 324.* ait, ad Sacramentum Pœnitentiæ accedere ſit unum ex difficilioribus, quæ in lege gratiæ præcipiuntur, reddi debent, quoad fieri poteſt, minùs difficilia, quæ ad ipſius uſum ſeu ſuſceptionem ſpectant: dummodo iſta lenitas verà, non dubiâ aut apparente tantùm probabilitate nitatur. Itaque aliter cum timidis & ſcrupuloſis, aliter cum duris & laxis agendum eſt: univerſim tamen abſtinendum eſt ab increpationibus, & exprobrationibus, ſignis diſplicitiæ & admirationis, aſperis interrogationibus, ſeveris admonitionibus, multò

B

magis

magis à verbis contumeliosis &c. ne fortè pœnitentes deterriti cetera peccata sacrilegè taceant, nec meliùs se absolvi permittant, & unius Confessarii vitio confessionem habeant odiosam; & Confessarius, qui debuisset esse causa salutis, fiat occasio æternæ damnationis. Sæpe tamen objurgationes non sunt omittendæ; duri enim & laxi terrendi sunt; timidi verò & scrupulosi consolandi. Omnibus tamen Confessarius ordinariè se benignum & humanum (non tamen familiarem, præsertim fæminis) exhibeat, ne sua auctoritate per se satis gravem, ut jam monui, exasperet confessionem. Cogitet, se gerere personam Christi, qui pœnitentes blandissimè exceperit, nec ullo verbo asperiore objurgavit: ita, ut, quemadmodum non inficetè observat Fagund. *in 2. præsept. 1.1. a.1. ex Luc. 24.* priùs, quàm Sacramentum Pœnitentiæ instituerit, favum mellis gustârit, ut labiis adhuc melle mendentibus pœnitentiæ amaritiam dulcoraret.

26. II. Est Patientia, quâ nisi sit probè instructus, quomodo rudes, præsertim rusticos, qui suâ imperitiâ meritò bilem movere possunt, audiet? quomodo sine necessitate non quandoque interpellabit confitentes; imò & ingraves, asperas, & contumeliosas etiam increpationes non erumpet; quomodo superabit molestiam proluxæ confessionis? præsertim si imperinentiâ, modò non offensiva alienæ famæ permisceantur, usque dum pœnitens sibi & conscientiæ suæ satisfaciât. Neque enim à quolibet exigenda est plena discretio inter necessaria & superflua: neque statim omnes satis instrui possunt, cum interea abrupta confessione non rarò di-

mittantur cum magna sollicitudine, ut suum statum non sufficienter explicârint.

27. III. est Charitas. Meminerit Confessarius, se pœnitentis & Matrem esse, & Patrem. Itaque sicut mater malè affectam filii partem cum summa cautela tangit, ne vel minimum dolorem causet, ita etiam Confessarius cautissimè accurabit, ne sit unguis in ulcere; sed potiùs id efficiat sua lenitate, ut pœnitens sua vulnera non occultet, sed cum omni animi sinceritate, humilitate, & fiducia detegat curanda. Ut pater paulò quidem rigidior esse potest; semper tamen paternæ charitatis memor oleum potiùs, quàm acrum vulnere infunderet, & verbis suavissimis peccatores ad se alliciet, cum patre cœlesti, qui nullum, quamcunque pervicacem, & gravem peccatorem à se repellit, sed omnes in sinum suæ infinitæ Misericordiæ benignus admittit, immemor injuriæ, tanquam à nemine offensus. Exemplum tantæ benevolentæ habemus in parabola filii prodigi, qui licèt cum meretricibus suam substantiam absumpserit, nihilominus tamen à paternæ clementiæ sinu non fuit exclusus, sed verbis suavissimis ad spem misericordiæ invitatus, & receptus. Esto ergo in judicando pupillis (peccatoribus) misericors ut pater, & eris velut filius Altissimi obediens, & miserebitur tui magis, quàm mater. *Ecccl. 4.*

QUÆSTIO II

De Potestate Confessarii.

28. **I**N Ministro Sacramenti Pœnitentiæ, seu Confessario præter potestatem ordinis, & sacerdotalem characterem requiritur etiam alia potestas, ligandi

nimi-